

Пише:

Ранко
Сладојевић

Ванкувер, априла 2008.

Замисли!

Замисли да нема раја
Покушај лако је
Да нема пакла испод нас
Над нама тек небо је
Замисли да људи сви
Само за данас живе...

Замисли земаља да нема
То бар тешко није
Ништа за шта се убија ил мре
Исто тако ни религије
Замисли да људи сви
Живот у миру живе...

Рећи ћеш да сам сањар
Ал такав нисам само ја
Надам се и ти стаћеш уз нас
Свијет ће ко један бити тад

Замисли својине да нема
Питам се можеш ли
И нема мјеста за похлепу ил глад
И браћа да буду сви
Замисли да људи сви
Дијеле сав овај свијет...

Рећи ћеш да сам сањар
Ал такав нисам само ја
Надам се и ти стаћеш уз нас
Свијет ће ко један живјети тад.

Текстови популарних (пјеваних) пјесма апсолутно су најраспрострањенија "литература", а горе наведени, тј. преведени текст заузима међу њима почасно мјесто: не само да је то, по многим, најбољи и најпознатији "сон" свих времена, него и сам текст (у енглеском се користи термин "lyrics") може сасвим добро издржати и литерарне критерије.

Ова пјесма Џона Ленона (1940-1980) постала је, одмах након што се 1971. године "појавила" на истоименом албуму "Imagine", права химна цијеле једне генерације. Узгред, енглеска ознака за химну, "anthem", помало збуњујуће подсјећа на – анатему (енгл. "anathema")!

Да покушамо разлику разјаснити једним нашим глаголским "паром": као што се анатемом проклиње, тако се химном – заклиње! И као што су химном - тај појам се данас користи у бројним језицима – стари Грци означавали (свечану, или "похвалну") пјесму, тако се енглески назив "антхем" односи на посебан, "антифонални" начин извођења (црквених и других) пјесама: "an-tirphon" (од чега се видним скраћењима дошло до "anthem") означава "измјену" гласова, тј. један глас пјева "против" другог. И није тако било само у вокалној музици: "концерт" значи "надметање", и ту се један инструмент оглашава "против" других, и на тај начин сви творе складну цјелину. Уосталом, и у хорском пјевању је главни принцип измјена гласова И тоналитета, не пјевају дакле сви исто – још више то важи за пој птица, који је у правом смислу концерт, узајамни "разговор" и "надметање"!

Ленонова пјесма углавном се види као "утопијски" израз идеја које су владале у дијелу јавности,

првенствено међу младима, током 60-их и 70-их година. Приговори да је пјесма "наивна" несумњиво стоје – свака је утопија наивна! Но, помало комично дјелује кад жељу да нема "ни религије" изриче неко ко је, само пет година раније (1966), изјавио како су "Битлси" популарнији од Исуса Христа! Наиме, једна врста замјене за религију је управо популарна музика, која је "избацила" низ "обожаваних" пјевача и "гитарских хероја" – као некада слике сватаца, тако су сада њихове слике ("постери") заузеле зидове многих соба! Притом је посебно утицајан – у "идеолошком" смислу, дакле у формирању мишљења код слушалаца – био огранак тада познат као "бит-музика" (beat-music). Музичари и слушаоци творили су заједно "бит-генерацију" (beat generation) – наравно да сам појам "бит" аутоматски асоцира и на "Битлсе", иако је процес био уствари обратан. Појмови "beat" (тј. "удар", као ритмичка ознака) и "beatniks" (како су се звали бунтовни амерички писци 50-их година) већ су били одомаћени кад су се "Битлси" појавили, те су они направљили доста атрактивну "игру" са својим именом: они су заправо "Beetles" (тј. "бубе" - њихове фризури звали смо "буби"), али су оно друго "е" замијенили са "а", тако да се ријеч посве исто изговара, али сад асоцира и на "удар" (beat)!

Због ове двосмислености, име "Битлси" није могуће превести – а није ни потребно, с обзиром на славу која их је "сустигла" (за Ленона – који је ову пјесму написао у свом "пост-битлсовском" периоду – то важи у дословном смислу, јер је управо због славе постао мета атентатора). Једно мјесто на самом почетку пјесме такође није могло бити преведено адекватно: наиме, енглески језик има за "небо" два појма: "sky" означава "атмосферско" небо, онај уски и драгоцјени појас изнад Земљине површине, док "heaven" означава небо у религиозном, односно "спиритуалном" смислу. Како српски језик – као ни бројни други – нема различите ријечи за те различите нијансе, оно друго небо је овдје преведено појмом "рај", који наравно, покрива нешто другачији простор. И кад смо већ код неба – у нашем језику постоји један појам којег нема у другим: "поднебље" је изванредно успјела и сликовита изведеница (од именице "небо"), која означава и климу, географски, па чак и културни простор.

Постоји још нешто што овај препјев није могао ваљано пренијети – набој насловне ријечи! Док "imagine" дјелује у енглеском језику попут струје, наша ријеч "замисли" прилично је слаба! Глагол "замислити" (одатле императив "замисли!"), именица "замисао" (множински облик такође гласи "замисли", али са другачијим нагласком), поименичени глагол "замисљање" – све то означава у нашем говору садржаје који су проблематични, несигурни, недовршени, непоуздани! Чак и она лијепа ријеч "замисао" – као синоним за "идеју", или "нацрт" – некако упадне у ту "маглу" непоузданог, па се углавном чује: "Добра замисао, али...!" "Али" указује на

ЗАМИСЛИ

неостваривост – замишљање је за нас друго име за маштање, фантазирање, тлапње, за нереалистично мишљење! Енглеско "imagine" дотле је у друштву са појмовима као што је "imagination" – и у нашем поимању је имагинација, као друго име за креативност, основа укупног умјетничког стварања! Али, ето, замишљање није, него је оно подлога свега крчког и неутемељеног! Исти коријен има, тј. истој породици припада и ријеч "image" – и код нас усвојена као култна, јер без "имица", тј. пожељне или обавезујуће

"слике" (о себи, о другима, о свијету), данас ништа не иде! Тако да се више не зна колико ми стварамо свој "имиц", а колико заправо он ствара нас!

Адекватни њемачки појмови: "vorstellen" (представити, предочити), и "Vorstellung" (представа, предочба) такође не улазе у сферу сликовитог колико то чине енглески појмови, али су те "нормалне", свакодневне ријечи постале и филозофски појмови од суштинске важност!

Да останемо само при чувеном филозофском исказу: "Свијет је наша представа" – да ли би се могло рећи и да је свијет резултат "нашег замишљања"? И, шта показује та невелика тежина наших ријечи из простора "замисљања"? Помало неочекивано, открива да у том подручју нисмо баш "јаки"! Сам глагол "замислити" наслања се на глагол "мислити", али му ни то не даје одговарајући набој – човјек замишљен није неко ко мисли, него је прије тужан! "Код куће" смо у простору страсти, патње, туге, чежње, жалости, што је понајприје простор ирационалног. Међутим, некако нам успијева да ирационално "препознамо" баш у замишљању – иако зами-

шљање итекако зна бити извор управно рационалног, провјерљивог, поузданог! Људи са идејама, визионари – за нас су најчешће "занесењаци", такви су "у облацима"! А кад жалобно зацјеваш / заплачеш за кафанским столом – онда си, ваљда, ногама чврсто на земљи?!

Овакво погрешно – или, тачније, злосретно – поимање појединих ријечи и садржаја казује доста о духовном стању у којем се дуго налазиш. Утопија нама никад није била блиска – ни ова Ленонова, као ни комунистичка, јер је и тај комунизам прихватао више фаталистички, као нешто што се не може избјећи, а много мање као "резервоар" оптимизма и креативности! Отуда и у том периоду, као уосталом и у претходном и у овом који управо живимо (или му присуствујемо!) тако мало имагинације! И у томе се они који су слушали и вољели Ленона слабо разликују од оних који за њега никад нису чули!

John Lennon: Imagine

Imagine there's no heaven
It's easy if you try
No hell below us
Above us only sky
Imagine all the people
Living for today...

Imagine there's no countries
It isn't hard to do
Nothing to kill or die for
And no religion too
Imagine all the people
Living life in peace...

You may say I'm a dreamer
But I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will be as one

Imagine no possessions
I wonder if you can
No need for greed or hunger
A brotherhood of man
Imagine all the people
Sharing all the world...

You may say I'm a dreamer
But I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will live as one.

YALE PHARMACY

• Pružamo sve apotekarske usluge.

• Besplatna dostava lekova.

• Brza i efikasna usluga.

• Priprema svih vrsta farmaceutskih preparata.

• Besplatni saveti za korišćenje konvencionalnih i biljnih preparata.

Radovan Marković, B.Sc.(Pharm.)
Manager

RADIMO SEDAM DANA NEDELJNO:
Ponedjeljak - Petak9 am - 8 pm
Subota.....10 am - 5 pm
Nedelja.....10 pm - 5 pm
Email:.....yale_pharmacy@yahoo.ca

Tel: (604) 692-0211
Fax: (604) 683-0211

1284 Granville Street
Vancouver, BC, V6Z 3B2